

PEIRESKII
LAVDATIO

HABITA IN CONCIONE FVNEBRI
ACADEMICORVM ROMANORVM.

Die Decemb. 21. an. 1637.

Io. Iacobo Buccardo Parisino perorante.

PRÆCLARE à vobis, & ex ordinis, nominisque vestri dignitate factum est; Academici Romani; quodd clarissimo viro Nicolao Claudio Fabricio Perescio, Gallorum humanissimo, atque doctissimo, publicos in morte honores, funebremque laudationem decreuistis. Si enim pius mos iste à maioribus vestris, maximè ad eos homines, qui de Republica bene meriti essent ornandos, & ad omnem posteritatis memoriam commendandos institutus est: tanta quidem, ac tam præclara extant Perescij merita, atque ornamenta, in eam Romanæ Reipublicæ partem, quæ doctrinæ, atque humanitatis studia complectitur; vt non solùm labefactatæ rei literariæ inuidiam à Transalpinis nationibus remouisse, sed & ipsorum Romanorum gloriam in colendis artibus adæquasse, vel potiùs superasse videatur. Omnes enim ex om-

A

ni ætate, qui in hac ciuitate disciplinas, & scientias, vel industriâ suâ illustrarunt, vel autoritate, atque liberalitate ornauerunt, si vnum in locum conferantur, cum Perescio minimè videntur comparandi. Qui cæteris denique omnibus virtutibus aded excelluit, vt etiam hoc vno ætas nostra potuerit in omni genere laudis, cum antiquitate certare. Quo maius mihi, ac difficilius onus impositum esse video; vt ego scilicet mediocri prorsus ingenio, nullo dicendi vsu, aut facultate, homo peregrinus; in hoc ornatissimo Romanorum, id est disertorum politorumque hominum confessu, de innumeris, ac propè incredibilibus summi viri laudibus, verba faciam. Quod quidem à me nec confidentia, aut temeritate quadam susceptum est; eruditissimi Academici: sed tum mea in vos obseruantia, qui munus istud honorificentissimo vestro decreto, ad me detulistis; meoque in eos obsequio, qui vt summum in me tenent imperium, ita illorum autoritatem, meo de me iudicio præferre necesse habui: tum verò maximè beneuolentia, atque pietate; quæ me ad gratias, quas viuo Perescio magnas semper habui, mortuo demum, hoc supremo humanitatis officio referendas, pro eius in me meritorum magnitudine impulit. Cùm enim in patria vitam studiis, quibus vsque à puero deditus fui, maximè accommodatam, viuere mihi per parentes non liceret; dum me in forum, & ad curiam nolentem trahunt; Lutetia amplissima, potentissimâque vrbe sponte carens, ad hanc vestram, in voluntarium exilium venire tandem decreui: ex qua nimirum religiones, leges, literas; omnem denique rerum omnium cognitionem, omnem vitæ elegantiam, ad nos olim effluxisse, cùm librorum lectione cognoueram, tum eadem hæc omnia, nunc sub humanissimo, sapientissimoque Pontifice, in ea magis magisque vigere, ex eruditis nostris hominibus intelligebam. Quibus potissimum autoribus, cùm Perescium rerum Romanarum gnarissimum, ex itinere conuenissem: is me & liberali hospitio, atque in intimam accepit amicitiam; & cum tam præclaris de huius ciuitatis instituto præ-

ceptis, atque ita graui ad literatos primariosque vrbis viros commendatione, Romam ex Prouincia decedentem profecutus est; vt statim sub meum ingressum, non solum populi ingenium, publicosque mores cognouerim, meque eis accommodarim facillime: sed etiam in vestrum omnium; eruditissimi Academici; consuetudinem me insinua- uerim, & quod maximum est, in summorum vitorum rei, & publice & literariae principum familiaritate, eum qui non nisi claris, doctisque hominibus esse solet, locum obtinuerim. Quare impius profecto, ne dum ingratus, apud vos, caeterosque omnes haberer; cum literatissimos quosque maxime Italos, laudatione post decessum prosequi olim instituerim; si hodierno die omnium doctissimum, mihi- que patriae, necessitudinis, & beneficij vinculis coniunctis- simum virum, laudandi munus, quantumuis arduum, ac difficile recusarem. Itaque rem aggrediar magni nominis, magni exempli; nouitatis, admirationisque plenissimam: & quantum eloquentiae ad id mihi deest; tantumdem cum a singulari mea in praestantissimum virum pietate, percepti- que ex eius obitu doloris magnitudine; quae nonnunquam disertos ac copiosos facit: tum a vestra beneuolentia; Pa- tres amplissimi, vosque caeteri ornatissimi viri; vestraque in me attentè audiendo benignitate, mutuari, atque adeo sup- plere conabor.

Nicolai Claudij Fabricij Perescij vitam; quae supra huius aetatis hominum captum, moremque putanda est; cum illis antiquorum praestantissimis, ac beatissimis comparanti mihi; vna praeter caeteris Titi Pomponij Attici, par adeo, & si- milis visa est; vt eam interea, dum ad alia propero, quae ex- pectationem de Claudij Fabricij doctrina, literarumque studio, a me ab initio concitatam magis expleant; veluti absolutissimam tabulam vobis proponendam censuerim: in qua expressam Perescij ingenij, virtutumque imaginem videatis. Ambo siquidem nobilibus, literarumque studio- sis geniti parentibus, pueritiam in liberalibus doctrinis, si- cut adolescentiam in literata peregrinatione, apud exteros

Arij qre mi

principes, doctósque viros honoratissimi consumfere. Ambo magnas, & amplas in patria gessere amicitias: bonos viros, & studiosos, tam ab aliena iniuria, quàm à mutua inter se obrectatione; necnon ab egestate vindicauere. Domi, in quam vterque omnium ordinum homines liberaliter inuitauit, plus falis, quàm sumtus in victu; velut in cultu non affluentem affectauere munditiam. Optimis alioquin omnibus rebus vfi, familia in primis, vt ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non & anagnostæ, & librarij munus pulchrè præstare posset. In Republica, quæ vtriusque temporibus varia admodum commutabilisque fuit; ita ambo versati sunt, vt semper optimarum partium essent. Honores verò, qui in ea sibi patebant, non petierunt: sed ordine, quo orti essent, contenti, in vetere vitæ instituto, id est in studiis maximè Philosophiæ, atque antiquitatis; suauissimis, optimisque moribus, ad senectutem benè, beatèque vixere.

Hæc pauca ex multis exempli causa attuli, vt sic deinceps habeatis: omnium Titi Pomponij virtutum, quarum pulcherrima extant in antiquitate monumenta; maximè temperantiæ, probitatis, atque prudentiæ laudem, cum Perescio esse communem. Quamobrem iam ad illas venio, ad quas dudum festinat animus, quæ Claudij Fabricij ad eò propriæ, tamque suæ sunt; vt nemo ex omni ætatum memoria, cum ipso de earum gloria contendere, vel in societatem venire possit. Nimirum assiduus, ac propè incredibilis labor, egregiæque opera, in omnium magnarum rerum, atque artium scientia, literarumque cognitione percipienda: ardens in eas conseruandas, amplificandisque studium, acrisque cura: perpetua denique, & constans voluntas, in homines literatos ornandos; & regia in ea omnia liberalitatis magnificentia. In quibus persequendis, ea veritatis simul, ac breuitatis ratio à me habebitur; vt remoto omni insigni orationis ornatu; simplici, ac planè historica narratione, Perescij studium, liberalitatem, & in commentando, scribendoque diligentiam, rei literariæ præstitas, summam exponam.

Gens Fabricia, postquam ex equestri ordine, apud quem per tercentos, & amplius annos, militari gloria floruerat, in senatum Aquensem cooptata est; ita ingenio, & doctrina excelluit, ut non solum amplissimæ dignitatis, sed etiam summæ eruditionis, in quartam sobolem propagatæ hæreditas, unà cum satis lauta literaria suppellectile, ad Nicolaum Claudium Fabricium venerit. Qui cum auitas studiorum maximè, atque doctrinarum possessiones, non solum tenere, immo etiam aliquid, atque adeò multum illis addere de suo decreuisset: omnem curam, sumtùmque posuit, in ornando potissimùm, atque amplificando eo instrumento, quo in optimis artibus comparandis, magno profus opus est. Quamobrem ubi optimos quosque libros, primùm sibi undique colligendos; deinde auro, purpura, omni denique eleganti, & magnifico opere ornandos, per egregios artifices, qui suæ domi viuebant, diligenter curasset; illòsque omneis diligentius euoluisset: nihil quidquam habuit antiquius, quàm ut tota Europa peregrinaretur: non solum ad hominum qui tum viuebant, mores, ciuitatùmque instituta noscenda: sed ut tanquam in rem præsentem veniens, eaque demum subiiciens oculis, quæ auditione, vel lectione acceperat; vetustiora antiquitatis monumenta acerrimè contemplaretur: ac quæcunque inde auferri possent, domum secum in bibliothecam transferret. Quò primùm iter dirigeret, Italia se se obtulit: in qua cum ingenia præstantissima, & elegantissima, humanissimi, optimique mores, leges denique præclaræ, atque salutares nunc vigent; tum verò pristinæ fortunæ, illorùmque omnibus artibus florentissimorum temporum, reliquæ plurimæ supersunt. Lustratis igitur Liguriæ, Etruriæque oppidis, ad hanc vestram urbem, velut ad diuini, humanique imperij domicilium, & antiquitatis atque humanitatis sedem, magno itinere contendit: ubi fora, theatra, templa, thermas, arcus, & cryptas; oculis, pedibùsque diligentissimè permensus est; sicut obeliscos, columnas, statuas, æra, marmora, gemmas, atque codices; omnia denique prisca magnificentia;

artiùmque monumenta ; quæ in vestrorum murorum ambitu , plura quàm in reliquo terrarum orbe , atque illustriora reperiuntur ; attrectauit , excussit , & quæcunque potuit , domum abstulit : partim maximo pretio emta ; partim oblata , datâque à doctis hominibus , qui , vt semper Romæ , tum maximè studiosissimorum munificentissimorùmque Principum Aldobrandinorum , tempestate , plurimi atque humanissimi fuère. Quos omneis , præcipuè Fuluium Ursinum , & Lælium Pasqualinum , viros in colligendis , colendisque antiquitatum reliquiis diligentissimos , & maximè industrios ; ad admirationem , atque amicitiam adolescens Perescij virtus , eximiâque doctrina traduxit. Eandem expectationem , fauorémque Roma Neapolim secum attulit , dum versatur cum Matthæo Capuano Conchanorum Principe , magis literarum amore , atque scientia , quàm summa dignitate , generis , fortunæque claro ; ac Marte Gurgustiola , in supremo consilio *iv*-viro apprimè docto : qui ambo locupletissimos omnium rerum antiquarum thesauros domi habebant. Celebreis præterea Ioannis Baptistæ Portæ , atque Ferrantis Imperati ædeis ibi frequentauit : quorum ille rerum occultarum , & quasi à natura inuolutarum acerrimus inuestigator , atque interpres : hic custos , & conseruator diligentissimus fuit. Et cum hisce rebus , non minùs quàm antiquitati studium suum , laborémque Perescius impertiret ; reconditissimum quemque inuestigauit angulum , non solùm amplissimæ , pulcherri-mæque vrbs , sed & totius felicissimi illius agri Campani ; in quo iucundum , naturæ mirabilibus illic maximè gaudentis operibus , & antiquæ Græcorum , Romanorùmque magnificentiæ , ac luxuriæ , certamen spectaret. Italiam reliquam , omnémque Galliam Cisalpinam pari diligentia lustrauit : Rauennam ex itinere diuertens , vt inuiseret , cum funesta illa Gothicæ barbariæ trophæa , Romani Imperij ruinis imposita ; tum maximè Hieronymum Rubeum , istarum antiquitatum , ac medicinæ scribtozem luculentum. Inde Patauium se contulit , inuitatus præsertim fa-

ma, quæ de eximia Ioannis Vincentij Pinelli doctrina, eiúsque refertissimo omnibus omnium linguarum, atque scientiarum voluminibus Musæo, ita tum Europam peragrabat: vt docti homines, antiquos libros in bibliothecam collecturi, vel suos edituri; ex longinquis locis illuc ad eum consulendum venirent. Ibi Perescius aliquandiu moratus est, non tantum vt in Pinelli domum, ac bibliothecam, sed etiam in illius consuetudinem penetraret: in quam se demum totum dedit; ad eximium eius in literas, hominesque literatos ornandos studium, & ceteras omneis viri præstantissimi virtutes cognoscendas, percipiendâsque; quas scilicet imitaretur, & cunctas ipse aliquando rei literariæ, cum maxima ad singulas accessione præstaret. Eamque de se spem adeo magnam, ac propè exploratam iam tum illic dederat, vt Paulus Gualdus, vir & suo pte ingenio, atque doctrina, & intima Ioannis Vincentij familiaritate clarus; in commentariis, quos de eius vita satis eleganter conscribit, de Perescio affirmauerit: *Ætatem nostram, si quem* „ Pinello parem ferret, non alium ab eo fore, qui Patauij „ vix dum plenam pubertatem egressus, eo ardore Pinellum, „ Pinellique studia fuerit complexus, vt ipsi Gualdo, ceterisque doctioribus viris, miraculo esset. Qui quidem homines eruditi, quotquot Patauij tunc ætatem in literis beatissime agebant; in primis Pinellus ipse, & Hieronymus Aleander, atque Laurentius Pignorius, limato iudicio, sicut polita doctrina excellentes, grauissimum hoc egregiæ indolis, à Gualdo tributum Perescio testimonium, adeo approbauerunt, eamque in illo admirati ita amauere; vt præsentem domum quisque suam, maxima cum hospitalitate patere voluerint; suâque reconditiora, tam quæ in priuatis bibliothecis, quàm in publicis tabulariis, Patauij & Venetiis, vrbe earum, cæterarumque rerum abundantia, florentissima seruariantur. iidem postea absenti; quod plerique etiam ex reliquis Italiæ, atque adeò Europæ civitatibus fecere; de studiis per literas communicauerunt, librosque suos ab ipso, vel in eius nomine edendos honoris causa mi-

serunt. Sic florens gratia, & hospitii clarissimorum, doctissimorumque hominum, ubi se locupletavit signis, tabulis, nummis, codicibus, ceterisque vetustissimis Italiae ornamentis; Germania, ultimaeque Britannia peregrinari perrexit. Atque ibi quidem plurimas antiquitatis reliquias collegit, nec non existimationem, ac benevolentiam hominum, non solum in sapientiae, ac literarum studiis, sed etiam in pictura, architectura, ceterisque elegantioribus artibus excellentium: quos Claudius Fabricius, illorum operum elegans spectator, ut olim in Italia, ita tum in illis regionibus coluit, ac sicut ceteros omnes viros doctos, ad suam adiunxit necessitudinem: praecipue Petrum Paulum Rubenium, & ob rerum antiquarum cognitionem, & picturae, sculpturae, architecturaeque scientiam; quas ex Italia ad Belgas, primus cum pristino splendore, atque dignitate, transtulisse videtur: Marcum Velferum rei publicae apud Vindelicos, & literariae in tota Germania constituendae, studiosissimum *ri*-virum: Ioannem Barclaium, tum in Britannia, magnam ex doctrinae, ingeniique elegantia laudem adeptum: Danielem Heinsium Batauorum politissimum; omniumque doctissimum eius doctorem, Iosephum Scaligerum, qui Claudium Fabricium, sibi tantum fama, ac nomine notum, ubi primum secum de literis loquentem audiuit: vir acri, certoque iudicio, ipsissimum Perescium ipsum esse affirmavit. Postrema fuit Parisiensis peregrinatio, quam ob librorum optimorum, doctissimorumque hominum copiam ibi affluentem, iterare ei visum est. Priore, se dedit Iacobo Augusto Thuano, eiusque celeberrimae bibliothecae; ad quam Isaacium Casaubonum, Franciscum Pirhaeum, ceterosque summos viros, ex superiori saeculo, praestantium ingeniorum in Gallia feracissimo superstites, Claudius Fabricius videbat ventitantes: qui ipsum Thuanum, velut historiae, ita reliquarum maximarum artium, ac hominum, qui eas profiterentur, principem patronumque optimum, & Gallici imperij, atque maiestatis, acerrimum defensorem, quotidie celebrabant. Post decennium
domi

L A V D A T I O.

9

domi consumtum, in recognoscendis literarum, antiquitatibusque monumentis, ex tota Europa collectis; iisque in Musæum suum, atque in memoriam, quæ ipsi propè diuina fuit, redigendis, digerendisque: Lutetiam iterum se contulit, ad versandas, vorandasque reliquas bibliothecas: Regiam scilicet, Dionysianam, Victorianam, D. Germani, atque Memmiorum; & studiosos illarum cultores inuisendos; quorum veluti noua soboles illic tum florebat. Inter quos, hodie excellunt: Puteani fratres humanissimi, qui apud Thuani filios, patriis ingenij, virtutisque dotibus ornatissimos, cognatos suos; non solum eius bibliothecam, sed etiam literas, hominesque iis deditos, veluti suæ tutelæ, ac fidei, Iacobi Augusti testamento commendatos; quibuscumque rebus possunt, iuuant, & mirabiliter ornant: Nicolaus Rigaltius, politiore doctrinæ, iudicijque elegantia, & incorrupta Latini sermonis integritate, omnibus antecellens: cui nos, si modò in hoc genere literarum aliquid profecimus, id totum debere gloriamur: Claudius Salmasius, & Hugo Grotius, qui literaturæ, optimarumque artium principatum sibi vindicant. Petrum Seguierium, Henricum Memmium, atque Hieronymum Bignonium; viros magis doctrina, eximioque suo in literas studio, quàm supremis Gallicæ purpuræ honoribus illustreis, breuitatis causa omitto. Sirmondum relinquo, Petauium, Morinum, Mersenum, Burdelotium, & Valesium, aliosque propè innumerabileis; ex summa doctrina, præclarissimisque suis scribtis, maximè claros: quorum omnium animos, atque voluntates sibi conciliauit Claudius Fabricius, & ad suos, id est ad rei literariæ vsus coniunxit. Atqui vnum præterire nequeo Gulielmum Varium, non minus eloquentiæ, ac Philosophiæ studio, cæterisque maximis virtutibus; quàm sanctissima cum hoc nostro Attico amicitia, Marco Tullio comparandum. Is ex quo Perescium in Senatum Aquensem, cuius ipse princeps erat, legit; continuò in consuetudinem eius se dedit, sic vt prorsus vnà illic vixerint; nec vnquam postea passus sit

B

eum à se separari. Quare cùm in aulam à Rege euocatus esset, ad annuli signatorij custodiam; quod summum est apud Gallos, rogati hominis fastigium; cum illuc secum duxit; vnum esse in tota Gallia dignum existimans, quem contubernalem, & consiliorum in Republica, atque honorum, adiutorem, sociumque haberet. Huius porrò gratia, Perescius nulla ferè in re vsus est, nisi in deprecandis amicorum, hoc est doctissimorum virorum, aut periculis, aut incommodis; & studiorum ratione procuranda: ad quam præter cætera egregia ornamenta, id demum maximum contulit; vt se autore, maxima vetustissimorum codicum copia, Regis nomine compararetur; ad supplendam, atque amplificandam Parisiensem bibliothecam: quæ omni tempore, ad omnium vsus ita patet; vt ex ea maximè, præclatiora antiquarum doctrinarum monumenta, in dies eruantur. Quo autem potissimùm beneficio, se à Vario ornatum voluit, id vnum propè fuit; vt vetustissima curiarum, templorumque tabularia, in omnibus Galliæ oppidis, sibi ex eius autoritate inuisere, atque excutere liceret. Cùm ab opibus alioquin, & honoribus consecrandis tam esset alienus, vt sæpius repudiauerit à Vario vltro oblatos, qui cùm Claudium Fabricium in amplissimum, pristinaque dignitatis apud Gallos maximè retinentem, Antistitum ordinem cooptari vellet: vix ab eo tandem impetrauit, vt mediocre acciperet sacerdotium. Mortuo Vario, qui suam omnem, vt ita dicam, antiquariam supellectilem, amicissimo, studiosissimoque viro legauit; & testamenti tabulas, illius fidei atque autoritati commendauit: domum, Musæumque suum diu desideratum, spectabat Perescius, cùm ecce sub ipsum à Parisiensi aula discessum, ad Romanam denuò ex itinere inuitatur: optatissimo nuntio de noui Pontificis creatione, Maphæi scilicet Barberini Cardinalis. Si quidem hunc ante pontificalia insignia, perinde ingenij doctrinaque, ac sanctitatis in Republica Romana principem, ipse tam benè nouerat; procuratâque olim simul, atque iterum, diuinorum illius poematum editione, aliisque of-

ficiis demeruerat; ut cum nuntius, qui Regem ante omnes de ea re certiore facere vellet, obvio Perescio tantum dixisset: virum Romanorum Principum eruditissimum, eique amicissimum, in mortui Pontificis locum suffectum; ipse continuo, Maphæum ad gubernacula Reipub. sedere intellexit; cum incredibilem lætitiæ voluptate. Prævidebat enim literarum studia, in lucem, atque splendorem sub doctissimo Pontifice reuocatum iri; studiososque, vel ex ultimis terris, ad aulam Barberinam celebrandam, ornandamque; honorum, ac præmiorum spe aduoluros. Ad quam temporum, literarumque felicitatem, oculis saltem usurpandam, ac Pontificem sui studiosum adorandum, Romam ab amicis non inuitus attrahebatur. Sed profectiois causam, ambitionem, à cuius vel suspicione abhorrebat, potius quam officium, visum iri nolebat: & postquam ex Circes insula, tanto labore tandem soluisset, si cantibus Sirenum illiceretur, ut apud eas hæreret veritus est: quare in suam tandem Ithacam, ad optatissimum studiorum portum, se ex longa peregrinatione recepit. Tunc enim uerò Perescij Musæum, ac tota domus, ex præsentis domini regali propè liberalitate; qua videlicet non solum in literas, earumque instrumenta ornanda, sed maxime in studiosos homines iuandos, colendosque, deinceps usus est; ipsam Alcinoi Regiam, & magnificentior, & hospitalior euasit.

Delectum Romanæ aulæ florem, illuc aliquantò post Cl. Fabricij accessum, secum aduexerat Franciscus Barberinus Cardinalis; qui à Pontifice ad iustissimum, fortissimumque Galliarum Regem, Legatus mittebatur. Porro autem hunc, ac nobilem eius comitatum, lautè aded, atque splendidè accepit Perescius, ut cum ipsis Regibus de magnificentia certare visus sit: admiratus, veneratusque in iuuentutis Principe, cum maturam patris Pontificis prudentiam, atque sanctitatem; tum maxime singularem literarum scientiam, & erga homines studiosos voluntatem. Atque ob illas aded excellentes primarij iuuenis virtutes, ei usque ad extremum vitæ spatium, ita omne officium, cultum-

que tribuit; vt nullus fermè ex Gallia in Italiam traiceret, cui non tantùm literas obseruantix, sicut eruditionis plenas, ad eum perferendas traderet; sed & libros, plantas, atque animalia rara, peregrinàque, ad locupletissimæ bibliothecæ Barberinæ, hortorùmque ornamentum. Cui vicissim humanissimus Princeps, maximas semper habuit gratias, & eadem epistolarum frequentia, similibusque muneribus retulit. Haud minori obseruantia, ornatissimos & doctissimos quosque, ex celeberrima Legati cohorte coluit Perescius: Cassianum Putealem ante omneis, virum ob generis, virtutum, atque eruditionis claritudinem, summis laudibus honoribusque dignum; cum quo, morum elegantissimorum, & in optimas artes, earumque cultores, proluxæ naturæ similitudine, sibi coniunctissimo; de omni studiorum suorum ratione, familiariter deinceps communicauit. Item cum Ioanne Baptista Donio, qui ob ingenuitatem, aptumque ad omnium magnarum rerum scientiam ingenium, fuit ipsi charissimus. Istarum amicitiarum ibitum, sicut Romæ demum aliarum, conciliator fuit Hieronymus Aleander, vir optimis artibus, summisque ornamentis præditus, & ab adolescentia, Fabricij amantissimus; qui nobilem eius, plenamque dignitatis, atque sapientiæ domum, præstantissimamque studia, tunc ita miratus est; vt vnum omnium mortalium maximum; atque felicissimum Perescium, palam deinceps prædicare soleret: sæpiusque cogitauerit; ex aula, atque ipsa vrbe, ad eius suauitatem; pretiosissimamque literaturæ thesaurum fruendum, Aquas Sextias migrare. Quò deinceps omnes principes viri, qui Reipublicæ causa, ex Italia in Galliam, vel illinc ad hanc provinciam traiciebant; ex itinere diuerterunt: vt hominem conuenirent, penes quem erant commentarij, acta, & reconditorum regnorum instrumenta; quique regionum situs, descriptiones temporum, populorum origines, leges, fœdera, bella; Regum, virorumque primariorum stirpeis; cognationes, atque successiones optimè nouerat: sic vt nemini fundi, domusque suæ ratio fuerit, quàm illi orbis no-

stri status, atque conditio notior. Omnes item cuiusvis ordinis, ac nationis homines, magnarum peregrinarumque rerum studiosi, illuc se conferebant, ad ipsum celeberrimumque eius Musæum inuisendum; in quod præclara, raraque omnia collecta, sub vno aspectu cernere erat; quorum conspiciendorum causa, antea mortales vniuersum terrarum orbem peragrabant. Illa siquidem propè cuncta, secum ex peregrinationibus domum attulerat, tam ipse Perescius, quàm frater eius Palamedes Fabricius Valauesius, vir humanissimus; qui ambo in studiorum, domestici vitæ, rei que familiaris communitate, ita extra simultatem ad senectam vixere; vt nunquam alter cum altero in gratiam redierit. Ad ea porrò, noua quotidie comportabantur, non solum è tota Europa, sed ex Asia, Africa, India, atque nouo orbe; cum vetus hic noster, eius inexhaustæ discendi auiditati non sufficeret: ita vt nemo ex vltimis terrarum oris ad has nostras appelleret, quin illuc inueheret plaustra, atque nauigia rerum, natura, aut arte admirandarum. Has enim in singulos dies ad eum mittebant, homines in celeberrima quaque illarum prouinciarum vrbe, ac portu delecti; quorum opera, ad ea omnia diligentissimè comparanda, infinito sumtu ipse utebatur. Et cum isti homines, sua quantumuis arguta sedulitate, Perescio cumulatè satisfacere nequirent; sæpiùs ipse alios domo misit, ad omneis maris Ægæi insulas, montem Atho, Byfantium, Alexandriam, & ad miserandas illas Memphis, atque Carthaginis reliquias: qui suo nomine, atque ære conquirent, præter res alias nouitate mirabileis, præcipuè vetustissimos codices, Græcos, Hebraicos, Arabicos, Persicos, Coptos, Æthiopicos; denique cum cætera Asiaticæ, atque Africanæ antiquitatis monumenta, tum maximè priscorum Principum Ægyptiorum corpora, pretiosissimis odoribus, medicaminibusque condita. In quo profectò celebrata illa veterum Pergamenorum, Alexandrinorumque Regum, nec non Gallorum nostratium, in bibliothecas magnificentissimè ornandas studia, regali planè animo æmula-

tus esse videtur. Ad suam hanc bonarum artium officinam, & sapientiæ, virtutisque diuersorium, omneis literarum, elegantiorumque artium studiosos, peregrè aduenienteis, non solùm benignè admittebat Perescius, & bibliothecæ suæ totum eis explicabat thesaurum; sed diutissimè illic retinebat, honesto, ac maximè liberali acceptos hospitio; quibus demùm discedentibus, aliquot codices, nummos, & alia, quæ ad eorum studia magis apta videbantur; omnia item, quæ ipsis opus fuerant, ex sua re familiari largissimè dabat: quemadmodum cæteris propè omnibus literatis hominibus absentibus, sibi nomine tenus notis, quidquid in literaria, atque antiquaria sua supellectile erat, quod ipsis, in lucubrationibus, adiumento fore arbitraretur; vltro nec petentibus, sæpiùsque talium rerum ignatis mittebat. Si quid domi non esset, quod alicubi lateret, vt id quoquo modo ad illos perueniret, suæque deinceps quæ præ manibus haberent opera, polita, perfectaque ederent; nulli labori, aut impensæ parcebat. Quos verò peregrinationes, rerum antiquarum, aut naturalium perquirendarum causa, parare audiebat; ipsis commendatitias literas, iumenta, atque viaticum de suo curabat; & ad eas suscipiendas, multos iisdem conditionibus vltro oblatis innitavit. Omneis denique, quos solo literarum, virtutisque studio, & fortunæ iniuria calamitosos esse sciebat; quibus rebus indiguerunt, adiuuit, arte alieno oppressos leuauit; vel illos optimatibus diligenter commendabat, ac multa illis sæpè impetrauit; cùm apud omneis paulò humaniores Europæ Principes, maximam gratiam autoritatèque obtineret: præsertim apud EMINENTISSIMOS CELSISSIMOSQUE VIROS, QUI GALLICI IMPERII CLAVVM HODIE TENENT, quippè qui, pro suo singulari literarum amore, atque scientia, doctos in oculis, auribus, atque complexu habent: & quæ sua est regalis magnificentia, atque magnanimitas; eos omnibus omnium ordinum hominibus, in beneficiis honoribusque tribuendis, anteponunt. Beneficæ, proluxæque adeò, Perescij naturæ testeis oculos, & ab ea

ipsa locupletes, citare possum; non tantum ex hac urbe, istoque confessu; sed vel ex vltima Syria, immensaque Libani altitudine, Amiram doctissimum apud Maronitas Antistitem; ex Magna Græcia magnum Philosophum Campanellam; ex Gallia eruditum hominem Petitem, & multitudinem aliorum, ex aliis prouinciis infinitam. Innumerablem item liberalitatis, ac magnificentiae exempla, vobis referre haberem; vix de Rege, ne dum de senatorij ordinis, censûsque homine credibilia. Cum tamen, quod propius miraculo, quam fidei est, ipse quadraginta millia sestertiûm nummum, hoc est vnciam vnâ ex tota redituum summa, in hanc solam vestram urbem, singulis annis erogaret; quod & in ceteras Europæ celeberrimas, eum fecisse existimandum est; partim in libros, aliaque huius generis munera, huc ad amicos mittenda; partim in codices, statuas, æra, marmora, quæ hic in dies eruebantur; vel eorum saltem exemplaria, & imagines pictas, factasve; aut in cera, gypso, vel charta madente impressas, sibi comparandas. Sed temporis me ratio; eruditissimi Academici; vt vela contraham, portumque tandem respiciam monet. Verumenimvero, vester iste vultuum ardor, animorumque intentio, sine dubio à me contendit, vt munus promissi omne conficiam; quo me vobis probaturum recepi, Claudium Fabricium longè omnibus superasse; non solum singulari in literas studio, & largitate; sed quod demum maximum est, indefesso labore, incredibilique industria, in commentando, atque scribendo, de maximis quibusque artibus; quarum profecto, nullam partem intactam reliquit.

Historiam Prouinciæ Galliæ Narbonensis, hoc est patriæ suæ, pluribus, magnisque voluminibus conscripsit; diligenter aded, vt siue antiquitatem, siue leges, pacem, vel bella, & Reipublicæ conuersiones spectes; nihil est quod in illis desideres. Nobilium eiusdem Prouinciæ familiarum origines, suæq; separatim, aliis voluminibus contexit: & cum gens Fabricia Pisis oriunda esset; vnde ante quadringentos annos, bellica laude florens, in Galliam propagata est; Pi-

fanam, ipsamque aded Italicam antiquitatem; cuius summus amator semper fuit; iisdem libris præclare illustravit: multa seorsim recondita, in commentarium referens, de Gothicis Regibus, qui Italiæ imperium obtinuerunt, ex antiquis nummis petita; sicut de Gallicis, quorum originibus, propaginibusque, nimia vetustate obscuratis, maximam attulerat lucem. Omnium denique rerum, quæ magnæ, ac memoria dignæ, sua ætate gestæ sunt; venustissimos, ac plenissimos scribserat commentarios. Philosophiam, cui potissimum naturali, mirificè dedituserat, suis etiam scribitis exornavit, atque amplificavit. Si quidem elegantem confecerat librum, de ludicris illis naturæ operibus, quæ certis regionibus è terra effodiuntur: scilicet de lignis, rebusque cæteris, à sua in lapidis, vel aliam naturam degenerantibus: de vastis item, immanibusque illis Gigantum, ut vulgus opinatur, ossibus; quorum magnam vim, ex longinquis locis, sibi aduehendam curauerat: multa de illis, ut erat homo emunctæ naris, falsa odoratus. Plantarum verò peregrinarum, Indicarum in primis, singularem propè vniuscuiusque pertexerat historiam; nondum tentatis experimentis illustratam: cum ipsas arbores, non solum in stirpeis generis planè diuersi; sed in cornua, capita, aliisque viuentium animalium parteis, prospero euentu insequisset. Quorum animalium naturam, modum, & pondus, vel ipsorum elephantorum, diligentissimè explorauerat; & singula eorum membra, etiam hominum, manu sua disseuerat: oculos præsertim vastissimarum belluarum, atque ceterorum; quos vsque ad vltimas Gadeis, homines questum mittebat: vnde cum de cæteris corporis partibus, tum de admirabili oculorum fabrica, atque munere, noua prorsus, & à nemine hætenus visa, literis consignauit. In Mathematicis illustrandis, non minus industriæ posuit: seque ad astrologiam potissimum, ætate prouectior ita dederat, ut altissimam turrim, magno illarum artium instrumento refertam extruxerit; vbi nocteis serenas, in astrorum contemplatione peruigilabat: quorum non solum altitudines,

magni-

magnitudines, vel motus diligenter obseruabat; sed in illorum materiem, ipsamque adeò naturam, acri acie penetrabat; per vitrea illa specilla, quæ nouo, ac verè cœlesti inuento, remotissimas, obscurissimasque rerum species, ad oculos dilucidè perspiciendas reuocant: quibus perinde verum vsum, ac nomen, inuenit Galilæus Galileius, Mathematicorum sine controuersia Princeps, Fabriciòque nostro amicissimus. Eo instrumento Perescius tam ceterarum errantium stellarum, quàm ipsius Lunæ, varias facies, ac tenuissimas quasque, quæ in iis apparent, notas, & quasi maculas, sedulò inspectas, sibi depingi, ac in tabulas incidendi voluit; & suas de iis perpetuas obseruationes literis mandauit: adeò vt noster hic terræ orbis, nemini notior fuerit, quàm fuere Perescio cœlestes; præsertim illius, vt veteres Italiæ sapientes loquebantur, ἀντίχθονος. Cuius præterea defectiones, ipse tam obseruabat, quàm per omnibus Mathematicos, attentius obseruandas curabat; non vt Deæ, cuius veluti alter Endymion, assiduus formæ spectator, atque mirator erat, laboranti succurreret; sed vt vrbiū, portuum, atque insularum, rata, certaque, & à quatuor extremis cœli cardinibus, & à se inuicem intervalla, inde reperire, atque constituere posset: receptosque itinerum, atque nauigationum errores tolleret. Res à solis hætenus, iisque vno, aut altero, maximis Regibus tentata: quam ad felicem exitum à Perescio tandem perductum iri spes fuit. Accuratas enim earum defectionum obseruationes, in celeberrimis veteris, nouique orbis oppidis, faciendas curauit: quarum omnium accuratissimam, atque vt Perescij verbum vsurpem, palmarem, Neapoli à Ioanne Camillo Glorioso, homine in Mathematicis disciplinis excellenti, sibi que amico, venisse ipse aiebat. Ad hæc autem omnia, assiduè vtebatur opera Petri Gassendi, rerum cœlestium, atque Philosophiæ scientia, Galliæ facilè primi, & Nicolao Cl. Fabricio intimi; sic vt domi per plureis annos, vnà cum ipso coniunctissimè vixerit; atque illic extremum eius exceperit spiritum: qui demum mortui nomen

atque virtutem, grata memoria profecutus, animum ad commentarios de Perescij vita scribendos appulit: easque parteis, quas olim mihi sumseram, ab homine eruditissimo, atque amicitiae consuetudine, mihi maximè deuincto, praeoccupatum iri lator; immo verò etiam de ea re Fabricij manibus gratulor. Operam eius in vestra antiquitate, scribendo restituenda, praeclarè positam, Academici, non queo silentio praeterire: cum nulla veterum Romanorum utensilia, nulla ornamenta, in eius manus venerint, habuit porrò domi pleraque, de quibus scribunt non reliquerit; omnium autem vberimè, atque diligentissimè, de ponderibus, mensuris, tripodibusque antiquorum. Omitto alia, quae in reliqua literatura effecit opera. Eius tantùm epistolas, in admirationis cumulum addam, quae quidem sunt ita multae, atque eruditae, vt si nullum aliud scriptionis genus vnquam attigisset: vniuersum tamen omnium doctrinarum, & liberalium disciplinarum orbem impleuisse, dici potuerit. Nullum enim adedè praeclarum, vel rarum, in bonis artibus nasci potest argumentum, de quo Perescius consulens, vel consultus, ad eruditissimum quemque non scriberet; doctè, frequenter, & copiosè admodum, vt omneis omnium prouinciarum vrbeis, suis non dicam epistolis, sed voluminibus oppleuisse videatur. Atqui vt sciatis me non laudatoriè, sed Latinè loqui; quales, & quantas ad hanc vrbe[m] missas habeatis, exempli causa, nunc adeo ex me cognoscite. Extant propè innumeræ ad **VRBANVM VIII.** Pontificem Maximum, & Franciscum Barberinum Cardinalem, illam bonarum artium cognationem, quam in ambobus optimis, doctissimisque Principibus omnes admirantur, complectentes. Extant ad **Cæsarem Baronium**, & **Ioannem Franciscum Vidium Balneum**, Cardinaleis: **Iosephum Mariam Suaresium**, Antistitem: **Christophorum Puteanum**, & **Constantinum Caietanum**; omneis magnarum artium scientia insignis; de religione rebusque diuinis: sicut de humanis, atque historia; ad **Vidum Bentiuolum Cardinalem**, & **Augustinum Mascardum**; eius

artis non solum in hac vrbe, sed in tota Italia facile principes: de naturalibus verò, iisque occultioribus, ac magis peregrinis, ad Cassianum Putealem, & Petrum Vallensem; vtrumque tam huiusmodi doctrinæ, quàm cæterarum magnarum rerum laude abundantem. Extant de literis, quas humaniores vocant, linguisque tam veteribus, Europæis, Asiaticis, atque Africanis, quàm recentioribus, Gothica, Cantabrica, Prouinciali, atque Italica; ad Lucam Holstenium, Gabrielem Naudæum, Leonem Allatium, Vincen- tium Nogueram, & Federicum Vbalinum; viros in iis summos, atque perfectos. item ad Franciscum Boncompagnum Cardinalem, Vincentium Iustinianum Marchionem, Mariam Felicem Zachiam, & Alexandrum Rondaninum eius maritum, Stephanum Gualdum, & Claudium Menetrium; homines in antiquitatis reliquiis inuestigandis, conseruandisque diligentissimos; de statuis, nummis, gemmisque veteribus: tum etiam de codicibus antiquis scribitis; ad summos pariter viros, Scipionem Cobellurium Cardinalem, & Nicolaum Alemannum: quos vnicè dilexerat Perescius; huiusque demùm mortui benignitatem, in aperiendis bibliothecæ Vaticanæ thesauris, vehementer postea desideravit. Homines in omnibus doctrinis præstantissimos agnoscitis, Academici; qui eò libentiùs nunc à me citati, ac veluti recensiti sunt, quòd propè omnes, sicut ipse Perescius, in hanc amplissimam lecti olim Academiam; ordinis nostri splendorem, atque gloriam illustrarunt, atque in dies amplificant. Porro eandem, maioremque Epistolarum vim, non solum ad reliquas Italiæ vrbeis; Patavium maximè, ad Licetum, Rodium, Argolium, & Thomasinum; homines in artibus, quas profitentur magnos: sed etiam Mantuam Carpetanorum, Lutetiam, Oxonium, Lugdunum Batavorum, Louanium, Augustam, Vindobonam, & ad alias vtriusque orbis celeberrimas vrbeis, claris, doctisque viris maximè florentis, perinde ac Romam, ab eo venisse existimate. Quibus quidem epistolis, non tantùm Transalpinas, atque Cisalpinas, sed etiam cæteras om-

neis Europæas, ac barbaras nationes; humanitatis, & doctrinæ commercio miscuit, atque confociauit: sic vt bonas artes, & vniuersa earum instrumenta; quæ in bibliotheca, ac mente sua reposita, ad omnium vsus inde promebat; inter illas demùm genteis fecerit communia. Quare de Fabricij doctrinæ præstantia, aut Musæi amplitudine, atque dignitate; ex ipsius scribtis, cæterisque antiquorum monumentis, quæ in eius domo extant, minimè est iudicandum: sed potiùs sic habendum, nullas in terræ orbe celebres esse bibliothecas, in quibus celeberrimæ illius Perescianæ, pars aliqua non reperiatur; nullos libros nostra ætate, scribtorum ad fastidium feraci, in lucem fuisse editos, qui non Perescij doctrinam, sicuti nomen præ se ferrent.

FINGITE vobis animo, Academici, omnium studiosorum vnum aliquod veluti corpus, in quo Claudius Fabricius, vice fungeretur partis illius in medio quietæ, cui alendæ reliqua membra, suo labore omnia quarunt; cuiusque vicissim haud segne ministerium est, nec magis alitur, quàm cætera alit: aded vt vniuersa studij, atque doctrinæ pabula, ab omnibus sibi vndique conquisita, atque congesta, insaturabili legendi, discendique auiditate vorans, & acri ad meditationem, scriptionemque at dore maturè conficiens, in succum, & sanguinem verteret; quem in omneis demùm parteis, ad ingeniorum alimenta, pariter diuisum redderet: nisi potiùs Perescium, illustris illius, atque immortalis corporis animam fuisse dicamus; quæ totum moderaretur, singulâsque eius parteis, vi, ac numine suo conseruaret, atque augetet. Numen dixi, Academici: is enim qui sat breuis, septem & quinquaginta annorum, vitæ partem alteram peregrè, & in aula transegit, alteram in curia, ad senatoria munera, bis quaque die diligenter obeunda; tot tamen, ac tam illustria, sui in literas studij, atque largitatis, ad æternam posteritatis memoriam, monumenta reliquit; libròsque, & epistolas, operâ, manûque sua plureis; quàm alij longæui homines, & priuato otio abundantes legere solent; Latinè, Italicè, & Gallicè di-

ligenter conscribit: is inquam, mihi sanè supra hominem putandus esse videtur. Hanc porrò diuinam Nicolai Claudij Fabricij Perescij animam, nunc mortalis sui corporis compagibus reclusam, superas sedeis capescere, & in æterna illa, ac cœlesti domo, ætatem quam hîc nobiscum beatam duxit, inter ipsos diuos beatissimam agere, vos Academici Romani, existimare par est; & eam omni honore, qui Heroibus tribui solet, afficere. Præterquam enim quòd summa integritate, atque innocentia vixit; præterea Romanæ religionis, cæremoniarúmque maximè colens, & ad extremum spiritum retinentissimus fuit. pro aris, delubrisque fortiter certauit; vt ad illa plurimos reduxerit, ex isto hominum genere, qui nouis, atque alienis obstricti religionibus, ab hac antiquissima, atque sanctissima declinauerunt; vel apud illos, rei literariæ III-viros, non sine spe victoriæ adortus. Quamobrem erga hominem, de Romana Republica, tam multis nominibus optimè meritum, in decoranda eius morte grati estote, Academici; & sicut eam, iam publica laudatione esse honorandam putauistis; ita quidquid præ ingenij, facundiæque meæ, nec non temporis angustis, minùs ex amplitudine, atque dignitate argumenti, oratione exsequi potui; id demùm in præsentia, ornatissimis, optimisque vestris versibus præstare: in posterum verò, Heroi nostro, diurnam pro breui vita memoriam reddite: & quod ipsi gratissimum facturi estis, illius studiorum veluti hereditatem adite, & constanter tenete. Vos autem, Patres amplissimi; ad eam, ad quam vocati estis Reip. procurationem, vt excellentissimas omnes Nicolai Claudij Fabricij virtutes, maximis & in omni genere laudis eminentissimis (quales sanè estis) Principibus imitandas adhibetis: pergite porrò, vt facitis; atque ita in primis diuinum eius studium, regalémque liberalitatis magnificentiam imitamini, in eas arteis promouendas, quibus omnis vitæ honestas, elegancia, ipsaque adedò hu-

manitas constituitur, atque continetur; nec non in homines, qui eas colunt, amandos, ornandosque honoribus, ac beneficiis; quæ sancti illi, atque religiosi maiores vestri, in ipsos præcipuè collata voluerunt. Indignum siquidem esset eos iacere, quorum opera, atque vigilis, summum à Deo datum, hominum generi, literarum bonum maximè viget: sed prorsus digni sunt, qui apud vos gratia, atque autoritate floeant. Si quidem principes viros, de se, suisque virtutibus benè meritos, æternis scriptorum suorum monumentis, ad immortalitatem consecrant: sicuti contra læsi, vel neglecti, notas ad ignominiam, nulla temporis diuturnitate, nec armatis tyrannorum manibus eluendas inurunt. Quare à vobis minimè audiendi sunt quidam homines nihili, qui etsi numerus tantum in aulis vestris, & fruges consumere nati sint, illic tamen vt vacua Belidum dolia, leuitate sua versatiles, & vanitate cassum, atque inane sonantes; maximas faciunt turbas, clamoresque, ac risus edunt, tam in hominum literatorum ingenium, morésque, quàm aduersus ipsarum literarum vsum, atque dignitatem. Literatis nihil innocentius, aut temperantius; Patres amplissimi; vt potè qui studium, & tempus omne, quod isti vel ambitioni, atque auaritiæ, vel rebus ridiculis, atque turpibus dant; in maximarum, optimarumque contemplatione consumunt: nec sunt, vt isti vocant, difficiles, aut morosi; sed acres rerum æstimatores: non contumaces, & superbi; sed res homine ingenuo indignas, nec facientes nec perferentes: non obscuro; sed modesti: non denique rustici, aut agrestes; sed antiqui, & contra; vnde etiam artes, quas profitentur, nomen inuenere, humani. Literæ verò, quantum non ornamentum solum, sed & præsidij in ciuitatibus benè constitutis afferant, vel ex hac vestra clarè patet: quæ vt olim afflictæ, per earum neglectionem fuit; ita nunc doctissimus, sapientissimisque Pontifex verè COELESTI DONO,

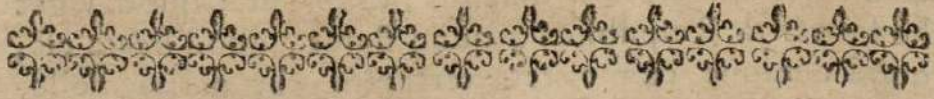
L A V D A T I O.

23

ac diuino munere ipsi donatus ; causa est ; quòd viget
hodie vestra Respublica , quòd floret , quòd beata est ,
quòd denique , cum cæteræ terrarum orbis partes , bello-
rum , aliarumque calamitatum tempestatibus agitentur ;
vna hæc (quod ei Deus Optimus Maximus proprium ,
ac perpetuum faxit) in pace , atque in otio conquie-
scit.

D I X I.

GABRIELIS NAVDÆI
 AD PETRUM GASSENDVM
 DE PEIRESKII OBITU
 EPISTOLA.

ROVOCATVS non semel obseruationibus
 Astronomicis, quarum per me copiam fieri vo-
 luisti celeberrimis hominibus Fortunio Liceto,
 & Scipioni Claromontio; ac literis tuis insuper
 ad officium mutuae necessitudinis, quae dudum
 inter nos arctissime coaluit, sollicitatus; peramanter om-
 ninò te facere intellexi, qui me tamdiu silentio vsus fuisse,
 quae tua est singularis humanitas, & beneuolentia, non
 molestè tulisti; satisque amoris nostro, & singulari meo in te
 obsequio factum fuisse existimasti, si dum vrgebam Synta-
 gma meum de *Studio Militari*, hoc interim spatio nihil ad
 tuas responsi dederim; nisi quòd amantissimo vtriusque
 nostrum clarissimo PERESCIO frequenter significabam,
 me, cum per otium liceret, talem habiturum rationem eo-
 rum omnium, de quibus egisti mecum per literas, vt ne
 quidem de suauissimâ tuâ vrbantate queri posses; quòd illa
 non similibus à me iocis, ac salibus excepta fuerit, & face-
 tiarum colludio, gratissimâque vicissitudine compensata.
 Sed, heu rerum vices, heu fata infanda, heu mors acerba,
 & infensa bonis omnibus, quae gestienti lætitiæ intercessit!
 vito illo incomparabili, tunc cum nihil minùs, quàm de
 eius occasu timebatùr, è viuis sublato. Vbi enim crinitum
 sidus effulsit? vbi de cœlo intonuit? vbi terræ motus, &
 fragores

fragores insoliti, spectraque, & portenta apparuerunt, in eius viri omnium maximi, omnium optimi, sapientissimi- que interitu? Sanè ludunt nos, & fallunt suauiter Historici, cum nullos Principes absque iis signis interiisse referunt, ex quibus ariolationi de eorum impendente fato locus esse posset. Nam amabo te, Gassende, quò fieri potest, si mundus non casu regitur (vt certè diuinæ illum prouidentia arbitriis gubernari certissimum est) quòd cælo curæ sint homines, non suis plerumque meritis, sed fortunæ cæco impetu, rerum gubernaculis admoti, nec vlla re, quàm suis opibus, & potentia (quà sapientissimè in hominum perniciem, per summas vitæ turpitudines, & flagitia abutuntur) commendati: & ipsi interim silente cælo, non curante luna, nemine quidquam nouum, aut insolens in elementis, atque venturi (si quæ sunt) præsciis animalibus obseruante, mortem oppetant, qui virtute regnum sibi amplissimum, honestissimùmque inter homines compararunt; qui mortaliū omnium commodis nati, omnes operâ, studio, industriâ iuuant: omnium conatus vrgent, promouent, extollunt; quique orbem vniuersum in sui admirationem trahunt fama, & commendatione meritorum? Huiusmodi verò laudem, si PERESCIVM vnum nostris, elapsisque ab omni æuo temporibus cumulatissimam tulisse dixerim, non est quòd aliquis reclamet, nisi aut virtutis hostis, aut laudis inuidus, aut ignarus rerum, de quibus boni omnes, & eruditi consentiunt. Ecquis enim ipso vnquam aut peritior extitit antiquitatis, naturæ, temporum, historiarum, linguarum? aut promptior iuandis studiosorum laboribus, quâ voce, quâ literis, quâ libris, quâ signis, plantis, animalibus, picturis, numismatis, & antiquæ, recentisque memoriæ similibus monumentis? aut aptior denique, qui istud facere posset voluntate, opibus, auctoritate, scientiâ, prouidentiâ, cæterisque virtutibus, quarum mutuâ consensione ornatus sit oportet, qui instar clarissimi PERESCII, orbem literarium suis nutibus, & votis temperandum suscipit. Quod equidem facere quàm arduum sit, tu

D

verò Gassende, istud coniiicere potes, vel inde quòd si in-
 priscorum Heroum exempla recurras, qui istud similiter
 fecerit, inuenies prorsus neminem. Atque vt elapsa proxi-
 mè tempora Vincentium Pinellum, & Dominicum Moli-
 num tulerint non multùm fortasse studio, & voluntate iu-
 uandi literatos inferiores **P E R E S C I O**; nescio tamen
 quomodo adiumenta varia illis defuerunt, quæ huic nostro,
 & communi omnium Mœcenati, vt plenâ velificatione
 cursum hunc à primâ statim adolescentiâ institutum, ad af-
 fectam vsque ætatem perduceret, in causa fuère. Enimue-
 rò quantâ etiam facilitate istud præstiterit, nemini obscu-
 rum esse potest, nisi qui solem non videt pleno meridie.
 Quis enim nescit os eius non hominis, sed Apollinis Del-
 phici fuisse, ex quo oracula de rebus omnibus abstrusis, &
 incognitis quotidie reddebantur? Domum verò instar ce-
 leberrimi emporij, mercibus pretiosissimis ex vtrâque In-
 diâ, Æthiopiâ, Græciâ, Germaniâ, Italiâ, Hispaniâ, Angliâ,
 vicinioribusque prouinciis refertam extitisse; nullâmque
 nauem Galliæ portus intrasse, quæ non aliquod animal pe-
 regrinum, non plantas exoticas, non marmora priscorum
 celo sculpta, aut exarata, non codices Samaritanos, Coptos,
 Arabas, Hebræos, Sinenses, Græcos, non erutas ex Bospho-
 ro, aut Peloponeso antiquitatis penitissimæ reliquias, in
 vnius **P E R E S C I** Cimeliarchium inferret? Quem deni-
 que latere potest, non conquisitas ab eo fuisse tot opes in
 propriam tantùm oblectationem, aut musæi sui ornamen-
 tum, in quo laterent ipsæ tanquam in Fauissis Capitoli-
 nis, aut sepulcris, vnde nefas esset quidquam eruere, ac de-
 promere in aliorum commoda: sed **P E R E S C I V M** hanc
 sibi legem statuisse, vt, si quos in orbe literario suis consi-
 liis, opibus, libris, statuis, marmoribus iuuari posse intelli-
 geret, non expectaret ipse, vt morosè precibus illud à se ef-
 flagitarent; sed vltrò offerret, inferrétque in eorum ædes;
 ac penè dicam literatos omnes obtueret beneficiorum suo-
 rum magnitudine, & frequentia? Verùm quid opus est,
 optime Gassende, vt hæc ad te scribam, qui plura oculis

ipsis, in maximo illo Heroe obseruare potuisti facinora, commendatione omnium hominum, ac memoria, æternitateque temporum dignissima, quàm quiuis alius; nisi tu ipse, qui amore in eum, ac dicendi, scribendique lepore nemini concedis, munus istud in te recipias, scriptis vnquam consignare possit? Profectò, cùm nulla eius vitæ pars miraculo caruerit; cùm nullus vnquam exortus sit, cui plura, aut meliora debeant, studiis doctrinisque præstantioribus dediti homines; cùm eorum omnium, quæ pulchrè, eleganter, doctè per antea actas aliquot annorum decades scripta, aut obseruata sunt, pars maxima fuerit; nec ipse mortalis existimandus sit, nisi morte ipsâ, proh dolor! immaturâ, atque immiti in eum, qui nunquam occumbere debuisset; certè non cuiusuis esse intelligo meritorum eius famam transmittere ad posteros: nam vulgari ore istud facere piaculum est; parem verò tanti viri inusitatis, incomparabilibusque meritis inuenire orationem, videtur mihi omnino difficile. Quamobrem istius *Musarum curatoris*, siue, vt cum Athenæo loquar, ἑπιμελητῆς τῶν μουσῶν, vitæ summam ex orbe vniuerso, per quem diffusa illa fuit, in angustum aliquod volumen contrahere, hoc equidem vnum est, quod nisi tu, doctissime Gassende, præstiteris, qui sermone vales puro, eleganti, castigatòque, & assueto rebus diuinis, ac cœlestibus celebrandis; cuiusmodi omnino PERESCIVM fuisse nemo non bonus existimat; quisque supremos illos orbeis, eorumque miracula; quæ profectò non latius patent, quàm PERESCII fama, & merita, in exilem globum solertissimè reducis: vix certè alium inuenio, qui defungi hoc munere adeò commodè, felicitèrque possit. Nam etsi omnes, qui PERESCIO amici fuerunt, ingenio, facultatèque dicendi valeant, & omnibus illis, non secus atque tibi, negotium incumbat celebrandi virum, cuius recordatio sanctissima illis esse debet, licèt etiam multa, quæ de præstanti eius ingenio, laborum contentione, & mirificâ voluntate bonorum omnium conatus subleuandi, dici, atque afferri in medium possent, ea cuius ex præstantissimis

illius facinoribus, æquè ac tibi cognita esse potuerint; fatendum tamen est, quæcumque maiora sunt ex eius laudibus, ista propter intimam, quæ tecum illi fuit consuetudinem, & assiduum multorum annorum conuictum, atque usum; & faciliùs animaduersa à te, & prospecta certiùs, quàm ab aliis fuisse. Quare age, mi Gassende, calamum sume, inseruire solitum maximis viris aut tuendis, aut celebrandis, non minùs sanè, quàm cœlorum, naturæque miraculis explicandis: & cogita apud te fore ex usu omnium, qui literis dant operam; è dignitate patriæ nostræ communis; è Principum, atque magnatum gloria, & splendore; vt eius viri imaginem, qui omnibus incitamento, & adiumento fuit ad virtutem, non solùm ad intuendum, verùm etiam ad imitandum, pro tuâ in viuentem, defunctùmque pietate, quæ profus egregia fuit, exprimas. Ego verò, qui clariss. PERESCIVM eius loco semper habui, in quo vireis suas natura potissimùm experta est, vt hominem produceret, cui nihil deesset, quod eximium, honestùmque mortalibus concedi in hac vitâ possit; illùmque pro eo, ac debeo, verbis ornare non possim, quorum me pauperem reddit copia meritum: propterea hoc vnum, vt facias, enixè à te contendo; arbitrabórque meæ, & reliquorum pietati, qui PERESCIANOS manes æterno cultu, gratissimâque veneratione prosequi debemus, factum esse satis; si non modò eruditissimum, atque munificentissimum, quod orbis vniuersi iudicio comprobatum est, sed absque exemplo maximum, ac optimum virum fuisse PERESCIVM, summùmque literatorum fautorem, & cum prudentiâ, tum eruditione, ac omni virtutum genere excellentem, eoque nomine inter sæculi nostri miracula habendum, colendùmque, per te, & præsens ætas, & futura cognoscat. Vale, & nisi luges adhuc, lege, quæ lugens, & ingenti, subitòque mœrore percussus scripsi. Romæ xvii. Kal. Aug. 1637.

EX CL. SALMASII PRÆFATIONE
in Tabulam Ceбетis Arabicam.

EX illo hominum genere, quos & priuatâ pariter, & publicâ causâ mœrere ereptos amici debent, fatis ante triennium concessit Nicolaus Fabricius Peirescius, quem virum vel nominare, laudare est. Eum, nisi fama talem ferret, qualem ego scio fuisse, penicillo hîc meo quamlibet rudibus lineis, atque obscuris coloribus exprimere conarer, perfectissimum virtutis omnis, & omnigenæ eruditionis exemplar. Tentarem hoc, inquam, de cuius tamen vel minima parte dignè attingenda vix quidquam mihi promitterem. Præstarem equidem quod debeo summis eius viri erga me meritis, quæ nullum in me vitæ, quancumque dabitur, tempus obruet, nulla delebit obliuio. Sed cum id aliter præstare non possim, quin plura dicenda dictis prætermittam, præ ἀδυναμία omnium exequendorum numerorum, quos talis vita, & talis fama postulat; contrahere vela cogar, orâmq; legere, ne in tam vasto laudum pelago cum tenui cymbula deprehensus naufragij pericliter. Hoc igitur sufficiat dixisse, non alteri à multis retrò sæculis Solem illuxisse, qui Reipublicæ literariæ promouendæ maiori cupidine flagrauerit, nec qui magis eum, dum vixit, promouerit. Vt non vnum scientiæ genus curiositatem eius prouocauit; ita nec vnum genus hominum benevolentiam eius cum benefico animo coniunctam expertus est. Alij, quos innumeros esse scio, pro virili, si ingrati non erunt, prædicabunt quid, & quantum illi debeant. Quod ad me attinet, tanta sunt, quæ in me contulit, tôtque modis, quibus potuit cumque, studia mea adiuuare nisus est, vt cogitatione ea comprehendere vix detur, nedum verbis exponere queam. Quibus omnibus adiumentis, ac præsiidiis quando hodie mihi, illo amisso, carendum est, cum maxi-

D iij

ma studiorum meorum, Ægyptiorum præcipuè, & Arabi-
corum remora, & impedimento: plus tamen defleo, quod
Respublica literaria in illius viri morte sibi abesse perspicit,
quàm quæ mihi video periisse, quantumlibet maxima illa
esse, propriâ tactus iacturâ, etiam nunc sentiam. Post illud
damnum, quod meum non magis esse, quàm totius Reipub-
licæ detrimentum fateor, & quidem maximè deploran-
dum, non aliud grauius, &c.

EX EPICEDIO PERESCIANO
 ERYCI DORMALI
 Ad Eminentissimum Principem
 FRANCISCVM BARBERINVM
 CARDINALEM.

Περσικήκον πρὸς Πέτρον τὸν Γασηνίδιον.

Γράμμα τὸ Φαβεικίς δηλοῦν μέρει, εἰν ἐνὶ πᾶσιν
 Σβέωσι καὶ ἡμετέρης λαμπάδα γαρμοσιώνης.

Αψ δὲ ζωγραφέων βιοπύ τε, καὶ ἦθα φωτός,
 Δούτερον ἀντέτολας, Πέτρε, τὸν ἠέλιον.

Αλλὰ φίλος τάχιον φρυκτάρει, ὡς ἀναφύωαι
 Μοὶ σέθεν ἔκ γραφίδος, πηλιάδα μολύβου.

Φιλοξενία, καὶ φιλοδωεία.

Πῶς αὖ ἐπειτα θέλων, Γεφρέσκιε, σεῖο λαθοίμιον,
 Ἀμφὶ φιλοξενίης, καὶ μεγαλοφροσιώνης;

Τίς γὰρ ἀπ' ἀλλοδαπῆς φιλαπλουσίων καὶ Κρητῶν
 Ἠλθε θέαν, καὶ σὺ κείθεν ἀγρυπτος ἔβη;

Τίς πρὸς σὺ ξενίων ἔκ ἐμμορεν; ὡς πῆς αἰεὶ
 Ἐν τε Κύδωνος ἔλω, καὶ πρὸς σοὶ πῆς αἰεὶ.

Οὐ δόμος ἔω, ξενεῶν ἢ δόμος τεός, ὧ με πενιχρόν,
 Καὶ ποτὲ BARBERINON τὸν μετὰν ὀξείσας.

Χαῖρέ μοι, ὦ Φραγκῶν κληνὸν πέδον, ἔπι σε ποταρὶν
Μοῦνος ὁ ἀγλαΐσας, φρεσὸς ἀπηγλαΐσειν.

Θρισητικόν.

Μουσοπόλων πρῶτον μα μονώτατον, Ελλαίδος ὄμμα
Δεξιόν, Αονίδων ἀρμα, κὶ ἠνίοχος,
Κεῖται Νικόλεως Πήρεσκιος. ὄχεο δῆθεν,
Ὡχεο, ἀλλὰ φίλος βασκανε λήπόλμος.
Οὐ μὰ τὸν, ἔδυσθ' ἐμεινωσόμεθ', ὄφρα μετείω
Σοὶ, καίπερ κρυερῶ ἐν Κλυμῦοιο πύλαις.
Τόφρ' ἀπ' ἐμείο δέχ' ἐλεγείδιον, ὃ περιάπτω
Γραψάμους θερμοῖς δάκρυσιν, ἔμέλανι.
Δάκρυσιν, ἔμέλανι γράψας, Πάτερ, ὅκ γ' ἀπόμυ
Κήτικόν, ἐν σοὶ ἀπόμυ μακρικόν ἔξεκώπη.

Κενοτάφιον.

Ποῦ σέο πρῶτον μα κενήριον, ἐν τίνι σικῶν,
Ἐν βωμῶν τίνι, ὦ πόρ' φίλον ἡμέτερον
Φαβείκι; ὅκ ἄλλη τειπόρητέ σ' ἐν ἔδενι βωμῶ,
Ἡ νεῶ, ἀλλὰ μέση θήσομεθ' ἐν κεαδίη.
Ἐν κεαδίη, φημι γ' ἀφῆρπασας, ὥτε σοὶ ἔμμεν
Τῆτό μ' ἡμιθαλάς σῶμα, τάφον κενεόν.

Cætera Elogia, tam prosa, quàm carmine, volumine
alio collecta scorsim edentur.

FINIS.

